

อิทธิพลทางการศึกษาของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่มีต่อเทคนิคศึกษาของประเทศไทย

The Influence of German Education on Thai Technical Education

ธงชัย สมบูรณ์

ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240

*Corresponding Author: Thongchai.s@ru.ac.th, 0813720930

บทคัดย่อ

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศถือว่าเป็นลักษณะหนึ่งของสังคมโลกที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และเสริมสร้างความเข้าใจอันดีซึ่งกันและกัน ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนอกจากจะทำให้เกิดความสัมพันธ์ทางด้านการทูตแล้วยังทำให้การพัฒนาในมิติอื่นด้วยเช่น มิติทางด้านเศรษฐกิจ มิติทางด้านสังคมและมิติทางการศึกษาด้วย จากประวัติศาสตร์จะเห็นว่าประเทศไทยมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นเวลานานจึงทำให้ได้รับอิทธิพลในพัฒนาประเทศหลายด้านทั้งด้านวิทยาศาสตร์ ด้านเทคโนโลยีและด้านการศึกษา สำหรับอิทธิพลทางการศึกษาของประเทศไทยที่มีต่อสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่มีต่อด้านเทคนิคศึกษาของประเทศไทยนั้น ได้แก่ ด้านการแลกเปลี่ยนนักวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้และด้านการให้ทุนส่งเสริมการเรียนการสอนและการให้ทุนเพื่อการวิจัย นอกจากนี้อิทธิพลทางการศึกษาของประเทศไทยที่มีต่อสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีคือการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อการประกอบอาชีพของคนไทยที่พำนักอาศัยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี

คำสำคัญ: เทคนิคศึกษา; อิทธิพลทางการศึกษา; ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

Abstract

International relation is one of the global learning and which is the main process of international understanding. International relation can be fulfilled of the diplomatic sphere and other spheres of development such as economic, society and also education. Throughout the long history of international relation, Thailand has been engaged of international relation with many countries including of the Germany. This closed relation between the two countries, Thailand has brought the influence in the aspect of science, technology and education. For the aspect of education especially on Thai technical education, German education has strongly influenced on the aspect of scholars' exchange, curriculum development, learning development and the promoting of funds and scholarships for the achievement of instructional approaches and researches. Moreover, it also plays the role of life-long learning to Thais who live in Germany.

Keywords: Technical education; Influence of education; International relationship

บทนำ

ในบทความนี้ผู้เขียนขอใช้คำที่เป็นแทนชื่อทางการของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นประเทศเยอรมนีซึ่งเป็นชื่อที่ทุกคนเข้าใจและคุ้นชินกับคำว่าประเทศเยอรมนี

มองผ่านประวัติศาสตร์ความสัมพันธ์ไทยกับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในสมัยที่ประเทศเยอรมนียังคงแยกเป็นรัฐเสรีหลายรัฐ ได้มีรัฐสำคัญอย่างปรัสเซียที่จัดตั้งจัดตั้งคณะทูตสันถวไมตรีแห่งปรัสเซียมายังสยามประเทศ โดยมีหัวหน้าคณะทูตคือ เคานท์ ชู ออยเลนบวร์ก (Count Friedrich zu Eulenburg) พร้อมคณะซึ่งประกอบด้วยนักวิทยาศาสตร์ นักสังคมวิทยาและนักการศึกษาชาวเยอรมันหลายคนเดินทางมาประเทศไทยและถึงในวันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2405 ซึ่งตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)

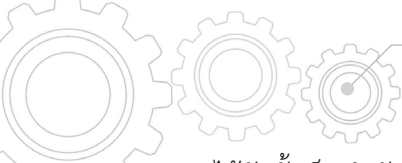
การเจรจาการค้าพระราชไมตรี ด้านการค้าและการเดินเรือระหว่างสองประเทศเริ่มขึ้นในวันที่ 6 มกราคม พ.ศ. 2406 โดยมีเจ้าฟ้ากรมหลวงวงศาธิราชสนิท เป็นหัวหน้าคณะเจรจาฝ่ายไทย ซึ่งทางปรัสเซียไม่มีนโยบายล่าอาณานิคมในแถบเอเชียอาคเนย์ การเจรจาเสร็จสิ้นและลงนามสัญญา ณ วันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2406 โดยสัญญาระบุถึงการปฏิบัติไมตรีต่อกัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2422 ได้มีการตั้งสถานทูตไทย ณ กรุงเบอร์ลิน และ พ.ศ. 2431 ได้มีการเลื่อนระดับสถานกงสุลเยอรมนีขึ้นเป็นสถานอัครราชทูตเยอรมนี ณ กรุงเทพมหานครความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศเยอรมนีดำเนินมาเป็นเวลานานแล้ว โดยเริ่มต้นจากความสัมพันธ์ทางการค้ากับรัฐอิสระของประเทศเยอรมนีนั่นเกิดขึ้นเมื่อไทยได้ทำสนธิสัญญาไมตรีทางการค้าและการเดินเรือกับ 3 รัฐอิสระของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Treaty of Friendship, Commerce and Navigation between the Kingdom of Siam and the Hanseatic Republics) ซึ่งได้แก่ ลือเบค (Lübeck) เบรเมน (Bremen) และฮัมบูร์ก (Hamburg) ในปี พ.ศ. 2401 และปี พ.ศ. 2551

นับเป็นวาระครบรอบ 150 ปีแห่งความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างทั้งสองประเทศ

เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2405 ไทยได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับเยอรมนี โดยการจัดทำสนธิสัญญาทางไมตรี การค้า และการเดินเรือ (Treaty of Amity, Commerce and Navigation with Prussia, in the name of the German Customs and Commercial Union) หรือสนธิสัญญาออยเลนบวร์ก ซึ่งเป็นข้อตกลงทางการค้ากับตัวแทนของเยอรมนีในขณะนั้นคือ แคว้นปรัสเซียและไทยได้เริ่มดำเนินความสัมพันธ์ทางการทูตในระดับอัครราชทูต (ปี พ.ศ. 2426 – พ.ศ. 2498) เป็นครั้งแรกซึ่งในระยะแรกมีสำนักงานตั้งอยู่ที่กรุงลอนดอนโดยหม่อมเจ้าปฤษฎางค์ ชุมสาย เป็นอัครราชทูต และต่อมาในปี พ.ศ. 2430 จึงได้จัดตั้งสถานอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน (Berlin) เป็นครั้งแรกโดยพระยาดำรงครุราชพลชั้น (พระมหาโยธาหรือหนกแก้วคชเสนี) เป็นอัครราชทูต

ต่อมาในปี พ.ศ. 2498 หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สหพันธ์รัฐเยอรมนีได้แบ่งเป็นสองประเทศคือประเทศเยอรมนีตะวันตกและประเทศเยอรมนีตะวันออกและประเทศไทยมีการยกระดับความสัมพันธ์ทางการทูตขึ้นเป็นระดับเอกอัครราชทูตโดยได้จัดตั้งสถานเอกอัครราชทูตที่กรุงบอนน์ (Bonn) มีเขตอาณาครอบคลุมประเทศเยอรมนีตะวันตกและสถานกงสุลใหญ่ที่นครเบอร์ลิน (Berlin) มีเขตอาณาครอบคลุมประเทศเยอรมนีตะวันออกโดยมีหลวงชำนาญนิติเกษตร (อุทัย แสงมณี) ดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตเป็นคนแรก [1]

เมื่อประเทศเยอรมนีได้รวมประเทศเป็นสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและย้ายที่ทำการของรัฐสภาและรัฐบาลของประเทศเยอรมนีจากกรุงบอนน์ (Bonn) ไปยังกรุงเบอร์ลิน (Berlin) ไทยได้ย้ายสถานเอกอัครราชทูตจากกรุงบอนน์ (Bonn) ไปยังกรุงเบอร์ลินเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2542 และนายกษิต ภิรมย์ ซึ่งดำรงตำแหน่งเอกอัครราชทูตในขณะนั้นซึ่งเป็นคนแรกภายหลังการรวมประเทศของสหพันธ์รัฐเยอรมนี สำหรับที่ทำการเดิมที่กรุงบอนน์

(Bonn) ได้จัดตั้งเป็นสำนักงานสถานเอกอัครราชทูตสาขากรุงบอนน์ขึ้นซึ่งได้เปิดทำการเมื่อวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2544 และไทยได้เปิดสถานกงสุลใหญ่ที่เมืองแฟรงก์เฟิร์ต(Frankfurt) เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2545 โดยมีนางสาววราภรณ์ เกียรติวัฒนกุล ดำรงตำแหน่งกงสุลใหญ่ที่นครแฟรงก์เฟิร์ตเป็นคนแรก และคณะรัฐมนตรีมีมติให้เปิดสถานกงสุลใหญ่ ณ นครมิวนิก เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2560 โดยมีนายพินเทพ เทวกุล ณ อยุธยา เป็นกงสุลใหญ่ที่นครมิวนิก (Munich) นอกจากนี้ ไทยได้จัดตั้งสถานกงสุลกิตติมศักดิ์อีกใน 4 เมือง

ในปัจจุบันนี้ (พ.ศ.2566) ไทยยังได้มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศเยอรมนีในทุกด้านและมีที่ตั้งสถานเอกอัครราชทูตในประเทศเยอรมนีจำนวน 6 แห่ง ในแต่ละเมืองดังนี้ [2]

1. กรุงเบอร์ลิน Berlin Koeniglich-Thai laendische Botschaft (สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงเบอร์ลิน)
2. เมืองแฟรงก์เฟิร์ต Frankfurt Koeniglich-Thai laendisches Generalkonsulat (สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองแฟรงก์เฟิร์ต)
3. เมืองฮัมบวร์ก Hamburg Thai laendisches General Honorarkonsulat (สถานกงสุลใหญ่ กิตติมศักดิ์)
4. เมืองดูสเซิลดอร์ฟ Duesseldorf Thai laendisches General Honorarkonsulat (สถานกงสุลใหญ่ กิตติมศักดิ์)
5. เมืองสตุตต์การ์ต Stuttgart Thai laendisches Honorarkonsulat (สถานกงสุล กิตติมศักดิ์)
6. เมืองมิวนิก Muenchen Thai laendisches General Honorarkonsulat (สถานกงสุลใหญ่ กิตติมศักดิ์)

นอกจากนี้ยังปรากฏว่าชายชาวเยอรมันนิยมแต่งงานกับผู้หญิงไทยจากนั้นได้มีการตั้งรกรากและสร้างสถาบันครอบครัวที่มั่นคงในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีในปัจจุบันอีกด้วย ปรากฏการณ์ทางสังคมในลักษณะทำให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตและถือได้ว่า

คนไทยที่พำนักอาศัยที่ประเทศนี้ได้เรียนรู้วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภางค์ จันทวานิชและคณะ [3] ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง “การย้ายถิ่นของหญิงไทยไปเยอรมนี: สาเหตุ ชีวิตความเป็นอยู่และผลกระทบในประเทศไทยและเยอรมนี” ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินชีวิตมีหลากหลายรูปแบบและส่วนมากจะได้เรียนรู้วัฒนธรรมชาวเยอรมันเพื่อการใช้ชีวิตที่มีความสุขยิ่งขึ้น

พระโอรสในรัชกาลที่ 5: มองกาลเวลาที่ทรงศึกษา

ย้อนกลับไปในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ที่ประเทศไทยได้มีการปฏิวัติประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าตามประเทศตะวันตกทั้งนี้มิใช่สาเหตุมาจากการเมืองจากภายนอกประเทศ ความต้องการบุคคลเข้ารับราชการและประสบการณ์ของพระองค์ที่เสด็จประพาสยุโรปสองครั้ง โดยครั้งที่ 1 พระองค์เสด็จประพาสในปี พ.ศ. 2440 และครั้งที่ 2 ในปีพ.ศ. 2450 [4] ในการเสด็จในครั้งนั้นพระองค์ทรงเห็นความเจริญก้าวหน้าทางด้านสังคมวัฒนธรรมและการศึกษาจึงทำให้พระองค์เกิดแรงบันดาลใจพระราชหฤทัยในการปฏิวัติประเทศ ดังนั้นหลังจากที่พระองค์เสด็จกลับมาแล้วพระองค์ได้ส่งพระราชโอรสให้ทรงไปศึกษาในประเทศเยอรมนี ซึ่งมีรายพระนามดังนี้

1) สมเด็จเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิต (พ.ศ. 2424- พ.ศ. 2487) ทรงศึกษาวิชาสามัญที่อังกฤษแล้วทรงไปศึกษาวิชาทหารบกที่ประเทศเยอรมนี กลับมารับราชการจนได้รับพระราชทานยศเป็นจอมพลเรือ และจอมพลทหารบกดำรงตำแหน่งเสนาบดีกระทรวงทหารเรือ เสนาธิการทหารบก เสนาบดีกระทรวงกลาโหมและเสนาบดีกระทรวงมหาดไทย

2) พระองค์เจ้ารังสิตประยูรศักดิ์ สมเด็จพระยาชัยนาทนเรนทร (พ.ศ.2424-94) ทรงศึกษาวิชาสามัญในประเทศอังกฤษและประเทศเยอรมนี ซึ่งต่อมาพระองค์ได้ศึกษาวิชาครูที่มหาวิทยาลัยไฮเดลเบิร์ก (Heidelberg University) ประเทศ

เยอรมนี เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วพระองค์ได้กลับมา
รับราชการในตำแหน่งอธิบดี กรมสาธารณสุข อธิบดี
กรมมหาวิทยาลัย ผู้ช่วยปลัดพลเรือน กระทรวง
ธรรมการ ประธานคณะผู้สำเร็จราชการแทน
พระองค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์และประธาน
องคมนตรี

3) สมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลอดุลยเดช กรมหลวง
สงขลานครินทร์ (สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลย
เดชวิกรม พระบรมราชชนก) (พ.ศ. 2434-2472)
ทรงศึกษาวิชาสามัญที่โรงเรียนมัธยมแอร์โรว์ ใน
ประเทศอังกฤษ แล้วเสด็จไปศึกษาวิชาทหารบกและ
วิชาทหารเรือที่ประเทศเยอรมนี ต่อมาพระองค์ได้ไป
ศึกษาวิชาสาธารณสุขศาสตร์และวิชาแพทยศาสตร์ที่
มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Harvard University)
ประเทศสหรัฐอเมริกา [4-5]

จากการที่พระบาทสมเด็จพระบาทสมเด็จพระ
พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ส่งพระราชโอรสไป
ศึกษาที่ประเทศนั้นนอกจากจะเป็นการเพิ่ม
ความสัมพันธ์ทางการทูตแล้วยังเป็นกุศโลบายที่
จะให้ประเทศไทยในสมัยนั้นรอดพ้นจากการคุกคาม
ของลัทธิจักรวรรดินิยมด้วย

พินิจวิจารณ์: พระบรมราชาบาทในพระบาทสมเด็จพระ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สืบเนื่องมาจากการที่พระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวส่งพระราชโอรสไปศึกษาที่
ยุโรป รวมทั้งที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี พระองค์
ทรงให้ความสำคัญกับสามภาษา คือ ภาษาอังกฤษ
ภาษาฝรั่งเศสและภาษาเยอรมัน ดังจะเห็นใน
พระบรมราชาบาทที่ทรงพระราชนิพนธ์ เมื่อ พ.ศ.
2428 ว่า “...วิชาที่จะออกไปเรียนนั้นก็คงต้องไป
เรียนภาษาและหนังสือในสามภาษา คือ อังกฤษ
ฝรั่งเศสและ เยอรมัน ให้ได้แม่นยำ ชัดเจน
คล่องแคล่ว จนถึงแต่งหนังสือได้สองภาษาเป็นอย่า
งน้อยเป็นวิชาหนังสืออย่างหนึ่ง กับวิชาเลขให้เรียนรู
คิดใช้ได้ในการต่างๆ อีกอย่างหนึ่ง เป็นต้น วิชาสอง
อย่างที่ว่าจำเป็นจะต้องเรียนให้รู้ให้ได้จริงๆ เป็นขั้นต้น
แต่วิชาอื่นๆ ที่จะเรียนต่อไปให้เป็นวิชาชำนาญพิเศษ

ในกิจการข้างวิชานั้น จะตัดสินใจเป็นแน่นอนว่าให้
เรียนสิ่งใดในเวลานี้ก็ยังไม่ควรจะต้องเป็นคำสั่งต่อ
ภายหลัง เมื่อรู้วิชาขั้นต้นพอสมควรแล้ว แต่บัดนี้จะ
ตกเดือนอย่างหนึ่งก่อนว่า ซึ่งได้ออกไปเรียนภาษา
วิชาการในประเศยุโรปนั้น ใช่ว่าจะต้องการเอามา
ใช้แต่เฉพาะภาษาฝรั่งเศสหรืออย่างฝรั่งเศสเดียว
ภาษาไทยและหนังสือไทยซึ่งเป็นภาษาของ
ตัวหนังสือของตัวคงจะต้องใช้อยู่เป็นนิจ จงเข้าใจว่า
ภาษาต่างประเทศนั้นเป็นแต่พื้นของความรู้เพราะ
วิชาความรู้ในหนังสือไทยที่มีผู้แต่งไว้นั้นเป็นแต่ของ
เก่า ๆ มีน้อยเพราะมิได้สมาคมกับชาติอื่นช้านาน
เหมือนวิชาการในประเทศยุโรปที่ได้สอบสวนซึ่งกัน
และกันจนเจริญรุ่งเรืองมากแล้วนั้น ฝ่ายหนังสือไทย
จึงไม่พอที่จะเล่าเรียน จึงต้องไปเรียนภาษาอื่นเพื่อ
จะได้เรียนวิชาให้กว้างขวางออก แล้วจะเอากลับ
มาใช้เป็นภาษาไทยทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นจะทั้งภาษา
ของตัวให้ลืมน้อยคำที่จะพูดให้สมควรเสีย หรือจะลื
มวิธีเขียนหนังสือไทยที่ตัวได้ฝึกหัดแล้วเสียนั้นไม่ได้
เลย ถ้ารู้แต่ภาษาต่างประเทศ ไม่รู้เขียนอ่านแปล
ลงเป็นภาษาไทยได้ก็ไม่เป็นประโยชน์อันใด ถ้าอย่างนั้น
หาจำแต่ฝรั่งเศสมาใช้เท่าไรเท่าไรก็ได้ ที่ต้องการนั้น
ต้องให้กลับแปลภาษาต่างประเทศลงเป็นภาษาไทย
ได้ แปลภาษาไทยออกเป็นภาษาต่างประเทศได้ จึง
จะนับว่าเป็นประโยชน์อย่าต้นตัวเองว่าได้ไปสำ
เรียนภาษาฝรั่งเศสแล้วลืมนภาษาไทย กลับเห็นเป็น
การเก๋การเก๋ อย่างเช่นนักเรียนบางคนมักจะเห็น
คิดไปดังนั้น แต่ที่จริงเป็นการเสียที่ควรจะ
เตือนแต่ที่เดียว เพราะเหตุฉะนั้นในเวลา
ที่ออกไปเรียนวิชาอยู่ขอบังคับว่าให้เขียน
หนังสือถึงพ่อทุกคนอย่างน้อยเดือนละฉบับ
เมื่อเวลาเขียนหนังสืออังกฤษไม่ได้ก็เขียน
มาเป็นหนังสือไทย ถ้าเขียนหนังสืออังกฤษ
หรือภาษาหนึ่งภาษาใดได้ให้เขียนภาษา
อื่นนั้นมาฉบับหนึ่ง ให้เขียนคำแปลเป็น
หนังสือไทยอีกฉบับหนึ่ง ติดกันมาอย่าให้
ขาดเพราะเหตุที่ลูกยังเป็นเด็กไม่ได้เรียน
ภาษาไทยแน่นอนมันคง ก็ให้อาศัยไต่ถามครู
ไทยที่ออกไปอยู่ด้วยหรือคั่นดูตามหนังสือ
ภาษาไทยซึ่งได้จัดออกไปให้ด้วย คงจะพอหา
ถ้อยคำที่จะใช้แปลออกเป็นภาษาไทยได้ แต่
หนังสือไทยที่จะเป็นกำลังช่วยอย่าง

นี้ยังมีน้อยจริง เมื่อเขียนเข้ามาคำใดผิดจะติเตียนออกไปแล้วจึงจำไว้ใช้ให้ถูกต้องไปภายหน้า อย่าให้ความกลัวความกระดากว่าผิด ให้ทำตามที่ได้มอูตสาหะความแนใจว่าเป็นถูกแล้ว เมื่อผิดก็แก้ไขไม่เสียหายอันใด...” [6]

จากพระราชนิพนธ์ดังกล่าวจะเห็นว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญกับการศึกษาทางด้านภาษาสากลและทรงให้ความสำคัญกับรายงานความก้าวหน้า (Progressive report) ในการศึกษาเล่าเรียนของพระราชโอรสโดยทรงกำชับให้เขียนจดหมายถึงพระองค์อย่างน้อยเดือนละหนึ่งฉบับเพราะการเขียนรายงานความก้าวหน้าจะเป็นหลักฐานอย่างหนึ่งถึงพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้พระองค์ยังทรงให้ข้อคิดและแนวทางในการเรียนในต่างประเทศโดยทรงกำชับว่าถ้าหากไม่เข้าใจให้ไต่ถามครูผู้สอนเพราะครูผู้สอนจะมีบทบาทในการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนอย่างไม่ปิดบัง [7] ซึ่งพระบรมราโชวาททั้งหมดนี้นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง

ทุนการศึกษาและมติการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีต่อประเทศไทย

การศึกษาและการเรียนรู้ถือว่าเป็นองค์ประกอบหลักที่ทำให้เกิดการพัฒนา จากอดีตจนถึงปัจจุบันจะเห็นได้ว่าประเทศสหพันธ์เยอรมนีได้มีการส่งเสริมการศึกษาของสังคมเพื่อให้ทุกประเทศได้มีโอกาสพัฒนาประเทศของตนเองให้ดีขึ้น ด้วยความมั่นคงทางด้านเสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจทำให้ประเทศสหพันธ์เยอรมนีได้ให้การสนับสนุนการศึกษาของสังคมโดยรวมทั้งประเทศไทย ด้วย ซึ่งภาครัฐบาลและภาคเอกชนต่างให้ออกาสกับผู้ที่มีความสามารถได้เข้าไปศึกษาและสามารถนำความรู้มาพัฒนาประเทศของตนเองได้ ซึ่งทุนเหล่านี้ได้แก่ทุนรัฐบาลในแต่ละปีซึ่งจะจัดสรรงบประมาณประจำปีเพื่อมาสนับสนุนเป็นทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนต่างชาติ ซึ่งทุนเหล่านี้ ได้แก่

1. ทุนDAAD (Deutscher Akademischer Austausch Dienst) จะเรียกในภาษาอังกฤษว่า German Academic Exchange Service ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐบาลเยอรมันที่ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนทั้งนักเรียนเยอรมันที่จะไปเรียนต่างประเทศและนักเรียนต่างชาติที่จะมาเรียนที่ประเทศเยอรมนี ซึ่งทุน DAAD นี้จะมีให้ทั้งปริญญาโทและปริญญาเอก ทุนดูงาน ทุนทำวิจัย ทุนระยะสั้นและทุนระยะยาว

2. ทุน Erasmus เป็นทุนสำหรับนักเรียนที่มีถิ่นที่อยู่อยู่ในสหภาพยุโรปเพราะเป็นทุนที่ให้โดย European Commission ทุนนี้ให้ทุนสำหรับค่าใช้จ่ายในแต่ละปี เมื่อนักเรียนต้องการไปแลกเปลี่ยนที่ประเทศอื่นในยุโรป ประเทศสหพันธ์รัฐเยอรมนีจัดว่าเป็นประเทศที่สำหรับนักเรียนทุน Erasmus ในบางปีจะมีเงื่อนไขที่แตกต่างกัน

3. ทุนสำหรับนักเรียนต่างชาติ Heinrich Böll (ฮายริช โบว์) เป็นทุนที่เปิดกว้างสำหรับนักเรียนเยอรมัน และนักเรียนต่างชาติซึ่งสามารถทำเรื่องขอทุนได้ทุกระดับตั้งแต่ปริญญาตรีจนถึงปริญญาเอก ทุนนี้ในหนึ่งปีจะเปิดให้สมัคร 2 ครั้ง

4. ทุน Deutschland Stipendium สำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนดี ทุนการศึกษานี้ให้ค่าใช้จ่ายถึง 300 ยูโรต่อเดือนหรือประมาณ 15,000 บาท ซึ่งทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับพันธมิตรทั้งภาครัฐและเอกชน องค์กร ภาคธุรกิจและนักเรียนที่มีความสามารถที่ได้รับการสนับสนุนประมาณเดือนละ 150 ยูโร ทั้งนี้จะได้รับการจัดสรรโดยรัฐบาลกลาง

5. ทุน Kurt Hansen Science อันนี้เป็นทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนต่างชาติในสาขาวิทยาศาสตร์ค้ ซึ่งทำการให้ทุนโดยกองทุน Bayer Foundation โดยที่ทุนนี้จะครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการทำโครงการ (Project) กระบวนวิชาเรียนภาคฤดูร้อน กระบวนวิชาปรับพื้นฐานรวมถึงการฝึกอบรมด้วย

6. Frankfurt School of Finance and Management Doctoral Tuition Waivers ซึ่งทุกปีจะมีการมอบทุนการศึกษาจำนวน 10 ทุน สำหรับ

นักเรียนชั้นปริญญาเอกในภาควิชาภาษาอังกฤษ การบัญชี คณิตศาสตร์และการบริหารธุรกิจ

7. ทูต RWTH Aachen University มหาวิทยาลัยนี้ ติดอันดับ 1 ใน 100 ของการจัดอันดับมหาวิทยาลัยโลกโดย Times Higher Education มหาวิทยาลัยยังจัดสรรทุนการศึกษาให้กับนักเรียนชาวเยอรมันและนักเรียนต่างชาติ ด้วยความเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศจึงทำให้นักเรียนและนักศึกษาต่างชาติดูแลอยากที่จะเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้

8. โปรแกรม FRIAS Cofound Fellowship สำหรับนักวิจัยต่างชาติ เช่น มหาวิทยาลัยฟรีแบร์ก (University of Freiburg) เป็นมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงทางด้านการทำวิจัยและมหาวิทยาลัยนี้ยังมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนต่างชาติที่เรียนที่นี่ โดยปกติแล้วจะประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับทุนในช่วงหน้า

9. ทุน DRD สำหรับ นักเรียนจากทะเลทรายซาฮารา แอฟริกา (Sub-Saharan Africans) สำหรับนักเรียนปริญญาโทที่สนใจ ทุนการศึกษานี้เปิดให้สมัครได้สำหรับการทำวิจัยและการศึกษาต่อที่ประเทศเยอรมัน โดยที่นักเรียนที่สมัครจะต้องเป็นนักเรียนที่มาจากแอฟริกา แถบทะเลทรายซาฮารา [2]

อิทธิพลทางการศึกษาของประเทศเยอรมนีต่อเทคนิคศึกษาของไทย

1. **ด้านการแลกเปลี่ยนนักวิชาการ** จากสัมพันธไมตรีของทั้งสองประเทศนั้น จะเห็นได้ว่าการศึกษาระดับอุดมศึกษามีการส่งเสริมให้นักวิจัยไทยและนักวิจัยของประเทศเยอรมนีได้มีโอกาสทำการวิจัยร่วมกัน ตลอดจนแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์การวิจัยในสาขาวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านสังคมศาสตร์ ดังจะเห็นได้จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี รวมทั้งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

อีสาน วิทยาเขตขอนแก่นและวิทยาเขตอื่นได้มีการแลกเปลี่ยนอาจารย์ในหลายสาขาเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางด้านวิชาการ [8] นอกจากนี้ทั้งสองประเทศได้ทำความตกลงร่วมกันในการจัดสรรงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายให้นักวิจัยไทย เดินทางไปทำวิจัยในประเทศเยอรมนีและให้นักวิจัยเยอรมันเดินทางเข้ามาทำวิจัยในประเทศไทยแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. **ด้านการพัฒนาหลักสูตร** การจัดหลักสูตรแบบทวิภาคี (Dual system) การจัดหลักสูตรแบบการอบรมระยะสั้นกับผู้ประกอบการ (Short Training with Entrepreneur) รวมทั้งหลักสูตรอบรมทางด้านวิชาชีพ (Vocational Education Training) จากประวัติศาสตร์การจัดการศึกษาทางด้านอาชีวศึกษาจะเห็นได้ว่าประเทศเยอรมนีเป็นต้นแบบของการจัดการศึกษาแบบทวิภาคี [9] ซึ่งทำให้สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาหลายแห่งนำมาเป็นต้นแบบในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เกิดอีกหนึ่งทางเลือกของผู้เรียน นอกจากนี้การปรับปรุงความหลากหลายของสาขาวิชาที่เทคนิคศึกษาของไทยที่ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของความต้องการตลาดแรงงานซึ่งสอดคล้องกับศูนย์ยุโรปเพื่อการพัฒนาฝึกอบรมวิชาชีพ (European Centre for the Development of Vocational Training, CEDEFOP) ที่มุ่งฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการประกอบอาชีพ [10]

3. **ด้านพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการให้ทุนสนับสนุนการเรียนการสอน** อิทธิพลของประเทศเยอรมนีที่ส่งผลต่อเทคนิคศึกษาของไทยในด้านนี้คือ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นประสบการณ์จริง (Experience learning) การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-based learning) ซึ่งเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นแบบสร้างสรรค์ การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่ประเทศเยอรมนีมีอิทธิพลต่อเทคนิคศึกษาไทยคือ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน (Competition) ความสามารถในการสร้างผลผลิตหรือผลิตภัณธ์ (Productivity) ทักษะประสมประสาน (Intermediate skills) และความสามารถ

ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-learning) นอกจากนี้ อิทธิพลปรัชญาการศึกษาของประเทศเยอรมนีที่มีต่อ เทคนิคศึกษาของไทยคือ ปรัชญาศึกษาของ Friedrich Wilhelm August Froebel ผู้วางรากฐานสำหรับการศึกษาสมัยใหม่โดยพิจารณาว่า เด็กมีความต้องการและความสามารถเฉพาะตัว จึงทำให้การจัดการเรียนรู้ในทุกหลักสูตรมีลักษณะยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและมีการพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการใช้ชีวิตและการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพ [11-12]

บทสรุป

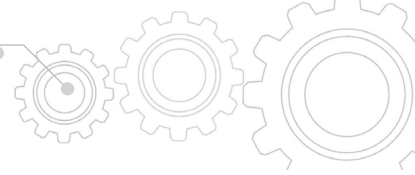
ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศมีผลต่อการพัฒนาในทุกด้านทั้งด้านความร่วมมือ การลดความขัดแย้ง การพัฒนาวัฒนธรรมชีวิตซึ่งกันและกัน จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเยอรมนีกับประเทศไทยมีระยะเวลาอันยาวนานในความสัมพันธ์นี้ทำให้ประเทศไทยได้เรียนรู้มิติการพัฒนาทางด้านการศึกษามากมายรวมทั้งด้านเทคนิคศึกษาด้วย ดังนั้นการที่จะพัฒนาให้ความสัมพันธ์มีลักษณะที่ยั่งยืนจำเป็นต้องอย่างยั่งยืนที่รัฐบาลทั้งสองประเทศจะต้องไม่แทรกแซงทางด้านการเมืองซึ่งกันและกันและที่สำคัญถึงแม้ว่าประเทศเยอรมนีจะมีอิทธิพลต่อประเทศไทยในลักษณะหลายมิติแต่รัฐบาลไทยและคนไทยจะต้องรู้จักปรับประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเองจะไม่ทำให้เกิดการครอบงำและจะทำให้อัตลักษณ์ของประเทศไทยยังคงอยู่ได้อย่างสง่างามและยั่งยืน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณเจ้าขององค์ความรู้ที่ได้นำมาสนับสนุนในบทความวิชาการครั้งนี้ นอกจากนี้ขอขอบคุณคณะผู้บริหารของคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตขอนแก่น กองบรรณาธิการของวารสารฉบับนี้ รวมทั้งขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรับแก้ไขบทความเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ทางวิชาการจนผู้เขียนได้ส่งผ่านข้อความรู้สู่สาธารณชน

เอกสารอ้างอิง

- [1] วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพ็ชร สุจิตต์ วงศ์เทศ (บรรณาธิการ), 2544. **เศรษฐกิจสยามบทวิเคราะห์ ในพระองค์เจ้าดิถิลนพรัฐ กรมหมื่นสรรควิสิยนรบดี ดุษฎีบัณฑิตทางเศรษฐศาสตร์จากเยอรมันองค์แรกของสยาม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.
- [2] ทุนรัฐบาลเยอรมัน สืบค้นจาก <https://www.hotcourses.in.th/study-in-germany/applying-to-university/nine-scholarships-in-germany> เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2566.
- [3] สุภางค์ จันทวานิชและคณะ, 2542. **การย้ายถิ่นของหญิงไทยไปเยอรมนี: สาเหตุ ชีวิตความเป็นอยู่และผลกระทบในประเทศไทยและเยอรมนี**. กรุงเทพมหานคร: คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [4] ธงชัย สมบูรณ์, 2534. **อิทธิพลทางการศึกษาของต่างประเทศที่มีต่อโครงการศึกษาไทย (พ.ศ.2441-2464)**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [5] 153 ปี แห่งไมตรี “เยอรมนี” ปิยะมิตรแดนสยาม สืบค้นจาก <https://d.dailynews.co.th/article/351289/> เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2566.
- [6] พระบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สืบค้นจาก <https://kingchulalongkorn.car.chula.ac.th/th/library/detail/2890> เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2566.
- [7] ยนต์ ชุ่มจิต, 2553. **ความเป็นครู (พิมพ์ครั้งที่ 5)**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- [8] วิเชียร แสงอรุณ. 2566. สัมภาษณ์เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2566.
- [9] ธงชัย สมบูรณ์ อรุณข ลิมตศิริ และสืบพงษ์ ปรารบใหญ่, 2565. **“การจัดการอาชีวศึกษาของประเทศไทยกับประเทศเยอรมนี: การศึกษาเปรียบเทียบ”**. วารสารบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยสวนดุสิต. 18: 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม) 15:29.

[10] CEDEFOP, 2011. **The Benefits of Vocational Education Training**. Luxembourg: Office of the European Union.

[11] ชงชัย สมบูรณ์, 2565. **การศึกษาและการพัฒนาแบบองค์รวม**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

[12] สถานทูตในประเทศเยอรมนี สืบค้นจาก <https://www.thktranslation.com> เมื่อวันที่ 25 ตุลาคม 2566.

